

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2006-792-0281
Dok.: KHE40667

Besvarelse af spørgsmål nr. 548 af 13. september 2006 fra Folketingets Retsudvalg (alm. del).

Spørgsmål:

”Kan ministeren – evt. efter at have indhentet oplysninger fra andre ministerier – oplyse på hvilke øvrige områder, der stadig findes en ægtefælleafhængighed?”

Svar:

Til brug for besvarelsen af spørgsmålet har Justitsministeriet indhentet en udtalelse fra Beskæftigelsesministeriet, Socialministeriet, Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Skatteministeriet, Undervisningsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet om, hvorvidt der inden for ministeriets ressort findes områder, hvor tildelingen eller størrelsen af en ydelse fra det offentlige til en borger afhænger af, om den pågældende er gift.

Beskæftigelsesministeriet har oplyst følgende:

”Efter de gældende regler i lov om aktiv socialpolitik er det sådan, at kontanthjælp og starthjælp er subsidiær i forhold til anden forsørgelse, herunder private forsørgelsesmuligheder. Dette hænger sammen med, at formålet med kontanthjælpssystemet er at skabe et økonomiske sikkerhedsnet for enhver, som ikke på anden måde kan skaffe det nødvendige til sig selv og sin familie, det vil sige det underste sikkerhedsnet.

Efter § 2, stk. 1, i loven har enhver mand og kvinde i forhold til det offentlige ansvar for at forsørge sig selv, sin ægtefælle og sine børn under 18 år. Bliver et ægtepar separeret eller skilt, ophører den gensidige forsørgelsespligt (§ 2, stk. 2).”

Socialministeriet har oplyst følgende:

”Socialministeriet kan oplyse, at der som udgangspunkt ikke skelnes mellem ægtefæller og samlevende i forhold til tildeling og beregning af offentlige ydelser i lovgivning under ministeriets ressort. I forhold til f.eks. pensionsområdet er der skabt li-

gestilling mellem gifte og samlevende i relation til satser, indtægtsregulering mv. Pension til samlevende og gifte er lavere end pension til enlige.”

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender har oplyst, at der på følgende områder findes regler, hvor tildeling eller størrelse af offentlig ydelse til en borger er afhængig af, om den pågældende er gift:

”1. Dag- og klubtilbud

Reglerne om dagtilbud mv. indeholder nedenstående bestemmelse om offentlige ydelser, hvor tildelingen eller størrelsen af ydelsen er afhængig af, om den pågældende part er gift.

§ 17 i bekendtgørelse nr. 828 af 29. august 2005 om kommunens tilskud til brug for dagtilbud til børn, forældrenes egenbetaling og fripladstilskud m.v.:

”Bor barnet sammen med begge forældre, lægges den samlede indtægt til grund. Bor barnet kun sammen med den ene af forældrene, men denne er gift eller lever i et samlivsforhold med en anden person, sker der ligeledes sammenlægning af indtægterne i husstanden. Bor et barn af ikke-samlevende forældre lige meget hos begge forældre, fastsættes betalingen på grundlag af husstandsindkomsten hos den af forældrene, på hvis adresse barnet er tilmeldt folkerregistret, uanset om der er fælles forældremyndighed. Barnets egne indtægter er uden indflydelse på betalingen.”

Denne bestemmelse er udstedt med hjemmel i § 15, stk. 6, i lov om social service (lovbekendtgørelse nr. 699 af 7.juni 2006):

”Familie- og forbrugerministeren fastsætter nærmere regler om tilskud og egenbetaling efter stk. 1 og 4 samt § 26 og kan herunder bestemme, at tilskuddet skal forhøjes under hensyn til forældrenes økonomiske forhold og børnenes særlige behov for ophold i dagtilbud.”

2. Børnetilskudsloven (Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. september 2004)

Børnetilskudsloven indeholder nedenstående bestemmelser om offentlige ydelser, hvor tildelingen eller størrelsen af ydelsen er afhængig af, om den pågældende part er gift. Det bemærkes, at der også er medtaget bestemmelser, hvor det afgørende er, om den pågældende part er ugift samlevende. Det bemærkes endvidere, at der kun er medtaget bestemmelser om betingelserne og børnetilskud og om tilskuddets størrelse, der specifikt relaterer sig til situationer, hvor en part er gift eller ugift samlevende:

”§ 2. Ordinært børnetilskud udgør 3.692 kr. årlig for hvert barn. Det ydes:
1) når den, der alene har forældremyndigheden, eller som har del i forældremyndigheden over et barn, er enlig forsørger,

2) når begge eller kun den ene af indehaverne af forældremyndigheden er enlig og barnet opholder sig lige meget hos begge, medmindre barnet er tilmeldt folkeregistret hos den, der ikke er enlig,

3) når den ene ægtefælle er indsat i institutioner under Kriminalforsorgen ud over 3 måneder og den anden ægtefælle er enlig, ...

Stk. 2. Personer, der lever i et samlivsforhold, betragtes ikke som enlige ved ydelse af ordinært børnetilskud, jf. stk. 1, nr. 1-3.

§ 3. Der ydes endvidere et ekstra børnetilskud, som udgør 3.360 kr. årlig, hvis der ydes ordinært børnetilskud efter § 2, nr. 1, nr. 2, eller nr. 3, og indehaveren af forældremyndigheden har barnet hos sig. Der ydes kun et ekstra børnetilskud uanset antallet af børn.

§ 4. ...

Stk. 3. Det særlige børnetilskud udgør 8.436 kr. årlig, ...

4) når en af eller begge barnets forældre modtager folkepension efter lov om social pension,

5) når folkepension til én eller begge af to forældre, der er berettigede til folkepension, ikke udbetales, fordi § 46 i lov om social pension finder anvendelse.

...

Stk. 6. Det samlede beløb, der ydes en familie som særlige børnetilskud efter stk. 3, nr. 4 og 5, nedsættes efter stk. 7. I tilfælde, hvor en familie ydes flere særlige børnetilskud efter stk. 3, nr. 4 og 5, fordeles nedsættelsen ligeligt på de enkelte børnetilskud.

Stk. 7. Nedsættelsen efter stk. 6 sker med 3 pct. af indtægtsgrundlaget opgjort efter § 29 i lov om social pension, når dette overstiger det beløb, hvormed pensionstillægget bortfalder.

Stk. 8. Det særlige børnetilskud, jf. stk. 6, fastsættes hver 1. januar på grundlag af den opgjorte indtægt. ...

§ 10 c. Til forældre, der deltager i en uddannelse, som er godkendt som støt-
teberettigende efter lov om statens uddannelsesstøtte, eller som berettiger til
optagelse i en arbejdsløshedskasse, jf. § 41 i lov om arbejdsløhedsforsikring
m.v., og som har forsørgelsespligt for et barn under 18 år, udbetales efter an-
søgning et tilskud på 5.000 kr. årligt, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Der kan højst udbetales ét tilskud efter stk. 1 pr. forælder og højst ét
tilskud pr. barn. Tilskud kan ikke udbetales til enlige forsørgere, der er beretti-
get til stipendium som tillæg efter § 7, stk. 3, nr. 1, i lov om statens uddannel-
sesstøtte. Hvis begge af to samlevende forældre er berettiget til stipendium som
tillæg efter § 7, stk. 3, nr. 2, kan der kun udbetales tilskud for det andet barn. 2.
og 3. pkt. gælder dog ikke for personer, som ikke modtager slutlån, selv om de
er berettiget hertil. Reglerne i § 5, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse. ...

Stk. 6. Bor barnet sammen med begge forældre, eller bor barnet kun sammen
med den ene af forældrene, men denne er gift eller lever i et ægteskabslignende
forhold med en anden person, nedsættes tilskuddet efter stk. 1 med 10 pct. af
den del af husstandens aktuelle indtægt i et kalenderår, der overstiger 150.000
kr. Ydes der to tilskud til samme husstand, fordeles nedsættelsen ligeligt på de
to tilskud.

Stk. 7. Den aktuelle indtægt består af

- 1) personlig indkomst med tillæg af positiv nettokapitalindkomst, der anvendes ved beregning af indkomstskat efter personskattelovens § 7, dog før de deri nævnte bundfradrag og fradrag for grundbeløb, og
- 2) aktieindkomst, der beskattes efter personskattelovens § 8 a, stk. 1 og 2, bortset fra udbytteindkomst op til 5.000 kr., hvori der er indeholdt endelig udbytte-skat.

Stk. 8. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender fastsætter regler for, hvorledes indkomster, som er omfattet af ligningslovens § 33 C, skal indgå i den aktuelle indtægt, jf. stk. 7. ...

Stk. 13. Såfremt ret til tilskud indtræder, ophører eller forsørgelsesforholdene ændres inden for et kalenderår, beregnes tilskuddet forholdsmæssigt for de kvartaler i året, hvor ansøger er berettiget til at få udbetalt tilskud på samme grundlag. Indtægten opgøres for de måneder af året, hvor ansøger er berettiget til tilskud på samme grundlag, hvorefter de således opgjorte indtægter omregnes forholdsvist til en årsindtægt.

Stk. 14. De indtægtsgrænser, der er nævnt i stk. 5 og 6, reguleres én gang årligt pr. 1. januar med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. De efter regulering fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der er deleligt med 100.””

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration har oplyst følgende:

”Det fremgår af integrationslovens § 25, stk. 3, at der kun kan udbetales introduktionsydelse, hvis udlændingen og dennes ægtefælle ikke har et rimeligt tilbud om arbejde. Såvel udlændingen som udlændingens ægtefælle har således pligt at stå til rådighed for arbejdsmarkedet for at modtage introduktionsydelse. Det fremgår videre af integrationslovens §§ 30 og 31, at hvis udlændingen eller dennes ægtefælle udebliver fra eller afviser at deltage i introduktionsprogrammet uden rimelig grund, kan kommunalbestyrelsen nedsætte introduktionsydelsen eller lade introduktionsydelsen ophøre.

Efter udlændingelovens § 42 a, stk. 1, får asylansøgere m.fl. som udgangspunkt dækket udgifterne til underhold og nødvendige sundhedsmæssige ydelser af Udlændingetjeneste, indtil udlændingen meddeles opholdstilladelse, eller udlændingen udrejser eller udsendes (tvangsmæssigt) af landet. Derudover får udlændinge, der ikke er asylansøgere og ikke har ret til at opholde sig her i landet efter reglerne i udlændingelovens kapitel 1 og 3-5, dækket udgifterne til underhold og nødvendige sundhedsmæssige ydelser af Udlændingetjeneste, hvis det er nødvendigt af hensyn til deres forsørgelse, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 2.

Udlændingelovens § 42 a, stk. 1 og 2, gælder blandt andet ikke, hvis udlændingen har indgået ægteskab med en herboende person, medmindre særlige grunde foreligger, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 3, nr. 2. Den herboende ægtefælles underholdspligt efter lov om ægteskabets retsvirkninger § 2 går således forud for Udlændingetjenestes underholdspligt.

Udlændinge, der efter udlændingelovens § 42 a, stk. 1 og 2, er omfattet af Udlændingeservices underhold og ikke er indkvarteret på et indkvarteringssted med bospisningsordning, får udbetalt grundydelse, jf. udlændingelovens § 42 b, stk. 1. Satsen for grundydelsen afhænger af, om udlændingen her i landet er samlevende med en ægtefælle eller samlever, jf. udlændingelovens § 42 b, stk. 2.”

Skatteministeriet har oplyst følgende:

”Ægtefælleregler

Indkomstskattesystemet er principielt baseret på særbeskatning. Det vil sige, at alle personer – enlige såvel som gifte – som hovedregel beskattes hver for sig af deres selvangivne indkomster. Der er dog i skatteberegningen en række bestemmelser, hvorefter der sker sambeskatning af ægtefæller, eller hvor ægtefællers indkomster opgøres under ét. Sambeskatningsreglerne sikrer bl.a., at størrelsen af skatten er uafhængig af, hos hvem af ægtefællerne kapitalindkomst og aktieindkomst er selvangivet.

Samlet er der i indkomstbeskatningen følgende sambeskatningsregler for gifte personer:

Sambeskatningsregler for ægtepar

Personer, der er gift og samlevende ved indkomstårets udgang, har adgang til:

- udligning af positiv og negativ kapitalindkomst ved opgørelsen af evt. positiv nettokapitalindkomst
- overførsel af uudnyttet personfradrag
- overførsel af uudnyttet bundfradrag ved beregning af mellemskat
- overførsel af uudnyttet bundfradrag ved beregning af progressiv aktieindkomstskat
- overførsel af underskud (negativ skattepligtig indkomst, personlig indkomst og aktieindkomst)
- overførsel af overskud af virksomhed til medarbejdende ægtefælle

For personer, der er samlevende i hele indkomståret, og dette har en længde af et helt år foretages der en:

- særlig beregning af topskat af ægteparrets samlede positive nettokapitalindkomst
-

Note: Sambeskatningsreglerne gælder også for par, der lever i registreret partnerskab.”

Undervisningsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet har oplyst, at der ikke inden for ministeriets ressort findes områder, hvor tildelingen eller størrelsen af en ydelse fra det offentlige til en borger afhænger af, om den pågældende er gift. Undervisningsministeriet har samtidig gjort opmærksom på den ændring af SU-loven, der skete ved lov nr. 481 af 9. juni 2004, hvorved det månedlige stipendium til enlige forsørgere er betinget af, at den enlige forsørger ikke er samboende.

Endelig kan med hensyn til Justitsministeriets ressort oplyses, at der for fri proces og offentlig retshjælp ved advokater er fastsat økonomiske betingelser, hvor det har betydning, om ansøgeren er enlig eller samlevende, jf. herved besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål nr. 547 (alm. del).